

BRYAN WASHINGTON

SYDÄN  
LAUTASELLA

SUOMENTANUT ALEKSI MILONOFF



HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Suomentaja kiittää valtion kirjallisuustoimikuntaa saamastaan tuesta.

Englanninkielinen alkuteos

*Family Meal*

Copyright © 2023 by Bryan Washington

This edition is published by arrangement with Sterling Lord Literistic, Inc.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-48494-3

**OTAVA**  
**KIRJAPAINO**

Keuruu 2024



*T:lle, A:lle, P:lle ja L:lle*



Tämä on kuvitteellinen kertomus, jossa käsitellään itsetuhoisuutta, syömishäiriötä ja riippuvuutta. Jos kamppailet mielen-terveysongelmien tai ruumiinkuvahäiriön kanssa, romaani voi olla sinulle raskas. Suhtauduthan itseesi lempeästi. Etene omaan tahtiisi. Ei ole väärää tapaa olla, oikea tapa on juuri sellainen kuin sinä olet. Varovaisuus ja hitaus ovat lahjoja, jotka jokainen meistä on ansainnut, ehtymättömiä lähteitä, joista voimme ammentaa itsellemme ja niille, jotka ovat meille tärkeitä.

Vilpitön kiitos, että luet.



*Tämä on sitten kevyt tarina, joka muuttuu raskaaksi.*

ALEJANDRO ZAMBRA: *BONSÁI*

*Tässä on Diapam  
Voidaan puolittaa se  
Tai kääriä sätkä  
Miten ilta tästä soljuukin*  
HIKARU UTADA: "BAD MODE"

*Kukat palaavat vuodenaikojen myötä.  
Kunpa mekin voisimme.*

LUCKY CHAN-SIL





## Cam

YLEENSÄ MIEHET LÖYTÄVÄT seuraa viimeistään yhdeltä, mutta TJ vain hörppii vettä. Muut hipsivät pois baarista kahden ja kolmen jengeissä. Hoippuvat pelti kiinni Fairview Streetiä eteenpäin jonkun ex-poikaystävän parhaan kaverin kämpille. Tai keskustan kylpylään. Tai ihan vain baarin terassille markkisiin alle, missä katulamput houkuttelevat sääskiä uhkayrityksiin ainakin aamukuuteen asti. Mutta senkin jälkeen, kun olemme tänä iltana hiljentäneet musiikkia, sytyttäneet valot ja pyyhki-neet pöydät, TJ istuu hievahtamatta paikallaan. Niin kuin olisin jumalauta ventovieras.

Hetken aikaa TJ:n naama on tyhjä taulu.

Täysin vailla yhteistä historiaamme.

Mutta kasvoilla on virne, jota en ole ennen nähnyt. Lippiksen alta työntyvä hiustupsu koskettaa kevyesti niskaa. TJ on aina ollut minua lyhyempi, mutta hänen poskensa ovat pehmentyneet, lapsenpyöreys ei ole vielääkään hävinnyt mihinkään.

Typerää minulta, mutta on todella harvinaista saada vakoilla ihmistä, jonka on tuntenut läheisesti.

Siinä avautuu rajattomasti mahdollisuuksia.

Mutta sitten TJ räpäyttää silmiään ja näkee minut edessään.

Vittu, hän sanoo.

Kiitos samoin, minä sanon.

Vitun jätkä, TJ sanoo.

Sitä samaa, minä sanon. Haluatko jotain vettä vahvempaa?

TJ koskettaa leukaansa. Hypistelee hiuksiaan. Painaa katseensa lasiin.

Hän sanoo: En edes tiennyt, että sä olet muuttanut takaisin Houstoniin.

Voi voi, minä sanon.

Eikö tullut mieleen ilmoittaa?

Mitä turhaan.

Just joo, TJ sanoo. Mitä turhaan.

Katon kaiuttimista virtaa seitinohuita popsointuja, jotka on remiksattu tunnistamattomiksi. Dollya, Jenniferiä ja Whitneyä. He toimivat valomerkinä. Mutta asiakkaat vain nojailevat baaritiskiinkin kuka mitenkään sekasortoisessa tilassa – homo-baarin viikonloppukokoonpano vaihtelee railakkaasti tunti tunnilta, nahkaan verhoutuneista meksikolaissaukoista epätahdissa taputtaviin valkoisiin gaylaumoihin, Guccilla vuoratuista aasialaiskarhuista mustiin, karvattomiin twink-poikiin, jotka nykyttelevät biitin tahdissa biljardipöydän luona.

Kun väki lopulta vähenee, TJ riisuu lakkinsa ja haroo sormilla hiuksiaan. Hän huokaisee.

Tanssilattialle vaan, sanon.

Sä tiedät, ettei mua nappaa, TJ sanoo.

Sä et tosiaan ole muuttunut. Mutta mä olen kohta valmis, jos kiinnostaa jäädä odottamaan.

Joo, TJ sanoo.

Hyvä, minä sanon ja palaan työn ääreen, sulkemaan kassaa ja täydentämään Bacardi-hyllyjä, ja niinpä käännän taas kerran selkäni TJ:lle.

En ole kuullut TJ:stä vuosikausiin.

Nähneet olemme viimeksi yli kymmenen vuotta sitten.

Olimme lapsena naapureita. Vanhempani olivat paljon poissa, ja TJ:n vanhemmat katsoivat perääni. Söin TJ:n pöydässä Jinin ja Maen vieressä. Lainasin hänen paitojaan. Nukuin hänen

sängyssään tuntien hänen hengityksensä kasvoillani. Kun vanhempani kuolivat – rattijuoppo töytäisi heidän autoaan liittyessään I-45-tielle täytettyäni juuri viisitoista, ja tähän väliin sellomusiikkia – TJ:n perhe otti minut huomaansa, antoi minulle aikaa ja paikan ja yhteenkuuluvuuden tunteen, ja aina kun olen sen jälkeen kuullut sanan *koti*, heidän kasvonsa ovat heijastuneet mieleeni kuin jotkut saatanan hologrammit.

Oli miten oli. Loppujen lopuksi mikään ei muuttunut paskan vertaa.

Ennen kuin ehdin tarttua moppiin, Minh ja Fern hätistävät minut pois. Kun kysyn, mistä on kyse, Fern sanoo, että on epäkohdeltiasta antaa kosijoiden odottaa.

Näyttää olevan aika läpäällään, Minh sanoo.

No ei ole, sanon.

Eikä pupit ole sun tyyppiä, Fern sanoo. Sä et ole ikinä tykännyt pikkukarhuista.

Mä kehityn koko ajan, sanon, mutta ei me panna.

Puhuu kuin todellinen huora, Minh sanoo.

Fern on baarin omistaja. Minh on vain töissä siellä niin kuin minäkin. Kun olen näyttänyt heille keskisormea hyvästiksi, astun ulos, ja siellä on alkanut tihuttaa. TJ seisoo yhä kadunreunassa, hän imee vapea ja naputtelee puhelintaan, ja huomalessaan minut hän puhalttaa ilmaan hampuntuoksuisen pilven.

Jätkä on laihtunut, TJ sanoo.

Jätkä on lihonut, minä sanon.

Kiitti vaan.

Ei pahalla. Näytät vihdoinkin leipurilta.

Mutta se on eri asia. Sä olet –

Tästäkö sä halusit puhua?

Pelkkä huomio, TJ sanoo. Onhan mulla silmät päässä.

Onko sun auto jossain lähellä, kysyn.

Ei.

Sitten mä saatan sut niin kuin herrasmies.

Hah, TJ sanoo. Lähdemme kulkemaan jalkakäytävää pitkin ja sukellamme naapuruston uumeniin runsaan, riippuvan lehvistön alle.

Montrosen keskiosa on lohkeillutta betonia, massiivista vehreyttä ja kaupunkirivitaloja. Vierellämme kiemurtelevilta kaduilta pulpahtelee naurua vielä tähänkin aikaan illasta. Pulloja hajoaa ja moottorit murisevat. Mutta TJ astelee kaikessa rauhassa, joten minäkin hidastan vauhtiani. Välillä hän vilkaisee minuun mutta ei sano mitään.

Onpa harvinaisen innostava keskustelu, sanon.

Sulla ei ole varaa puhua noin, TJ sanoo.

Eikö? Kaikkien näiden vuosien jälkeen?

En mä suunnitellut törmääväni suhun tänään, TJ sanoo. Me ei olla treffeillä.

Ai käytkö oikein treffeillä nykyään, kysyn, etkä vain pane hetero poikia?

Lopeta, TJ sanoo. Milloin sä olet tullut Houstoniin? Kerro rehellisesti.

Älä hikeenny, sanon. Muutama kuukausi sitten.

Mitä tarkoittaa muutama?

Muutama kuukausi Kain kuoleman jälkeen.

Ai jaa, okei, TJ sanoo.

Hän pysähtyy keskelle pihatietä. Ympärillämme parveilee Lyft-kyytiä etsiviä twinkejä, jotka viheltävät ihan muuten vain.

Voi helvetti, TJ sanoo. Sori.

Ei tarvitse pyytää anteeksi, sanon.

Ei kun ei siitä, TJ sanoo. Tai ei pelkästään. Mä en saanut puhuttua sun kanssa sen jälkeen mitä tapahtui.

Sen jälkeen, sanon.

Niin, TJ sanoo. Sen jälkeen.

TJ pitää katseensa maassa. Hänen toinen kätensä puristuu nyrkkiin.

Reaktio on täysin inhimillinen. Se ei kuitenkaan riitä minulle. Niinpä astun TJ:n eteen.

Et sä Kaita tappanut, sanon.

Niin, mutta –

Ei nyt mitään muttia. Älä pilaa tunnelmaa.

TJ on hiljaa. Hän imaisee vapeaan. Sitten hän ojentaa laitetta minulle roikottaen sen akkua sormiensa välissä, joten otan sen ja vedän savut hänen kukastaan.

Kävelemme vielä muutaman korttelin eteenpäin, hyppelemme ruutua Hopkins Streetin jalkakäytävän betonilaatoilla kohti Whitneyä ja Morgania. Mineillään ajavat homot tööttäilevät takanamme. Ohitamme kaksi vietnamlaista kundia, jotka tukeutuvat toistensa olkapäihin illanvieton uuvuttamina ja varovat astumasta kadun halkeamiin. Ohitamme rykelmän kännisiä jätkiä, jotka pitävät hovia tacopaikan kulmalla heilutellen puhelimiaan ja nauraen aivan liian kovaa. Kun yksi heistä kysyy, kiinnostaako hauskanpito, huomaan TJ:n jännittyvän, joten sanon tyypeille ääntäni hiukan madaltaen, että ei kiitos tällä kertaa.

Mutta he vain heilauttavat meille kättä. TJ ja minä pujahdamme taas oksien alle. Ja sitten olemme jälleen kahdestaan kadulla alueen homobaarien vetovoiman ulottumattomissa, missä on yhtä hiljaista kuin missä tahansa valkoisen keskiluokan asuttamassa esikaupungissa Texasissa.

Hei, minä sanon. Oletko sä vihdoinkin tullut kaapista, kun ilmestyit meidän baariin?

Mä en ole ikinä ollut kaapissa, TJ sanoo.

Just joo, minä sanon. Mutta oletko sä –

Tässä on mun auto, TJ sanoo ja nyökkää kohti risteykseen pysäköityä pikkuruista Hyundaita.

Hän nojaa auton oveen, ja minä hypistelen taskujani. On helvetin kummallista, että minua jännittää. Mutta kun TJ kysyy, tarvitsenko kyydin kotiin, vastaan kieltävästi ja osoitan naapurustoa.

Mun koti on täällä, sanon.

Niinpä tietenkin, TJ sanoo.

Bunkkaan yhden kaverin, yhden toisen kaverin luona.

Kaverin joka tiesi, että sä olet tässä vitun kaupungissa.

TJ puhuu toteavasti, kuin kuvailisi säätä.

Mitä helvettiä sä olisit sitten tehnyt, jos olisin kertonut, sanon.

Sitähän ei saada koskaan tietää, TJ sanoo.

Sitten hän vääntää kasvoilleen toisen ilmeen, jota en ole aiemmin nähnyt. Se muistuttaa virnistystä.

Niinpä harkitsen tarkkaan seuraavia sanojani, mutta kun avaan suuni singotakseni ne ulos, muutankin mieleni.

Koska vähintään sen olen velkaa TJ:lle.

Sen sijaan vedän taas hatsit hänen vapestaan. Puhallan savun hänen naamaansa. Kun TJ hälventää savun kädellään, puhallan uudestaan.

Hei, hän sanoo. Ihan totta. Ootko sä oikeasti ok?

Tästä on ihan lyhyt kävely matka, sanon.

Ei kun oletko sä itse ok?

Pyörittelen TJ:n sähkötupakkaa kädessäni. Hän näyttää olevan tosissaan.

Käy taas baarissa moikkaamassa, sanon. Sieltä mut löytää.

TJ katsoo minua pitkään suu mutrussa. Sitten hän kumartuu autoonsa, ottaa sieltä jotain ja painaa sen rintaani vasten.

Se on paperipussi täynnä leivonnaisia. Kanapasteijoita. Ne ovat rapeita ja tuntuvat lämpimiltä käsissäni, ja saan tuoksusta kylmiä väreitä – tunne on tuttuakin tutumpi.

Vitun huumediileri, sanon.

Maista niitä, TJ sanoo.

Mistä tiedän, ettei näitä ole terästetty?

Mä olisin myrkyttänyt sut jo aikoja sitten.

Niinpä haukkaan pasteijaa.

Se on juuri niin ihanaa kuin muistinkin.

Nähdessään ilmeeni TJ nyökkää.

Sitten hän nousee autoonsa taakseen katsomatta, ja kun seuraan hänen lähtöään, odotan että hän tekisi vielä jotain, vilkuttaisi tai näyttäisi vaikka rauhanmerkkiä, mutta ei jumalauta mitään. TJ kääntyy kulman taakse ja katoaa.

Haukkaan taas pasteijaa, maistelen ja pyörittelen sitä suussani.

Sitten sylkäisen palan pois.

Jo seuraavasta korttelista löydän roskiksen, johon heittää loput.

Käveltyäni muutaman kadunvälin yhteen sovelluksistani kilahuttaa viesti. Lähettäjä on ilmoittanut sijaintinsa. Puisto on puiden kätkössä muutaman korttelin päässä. Mies lähettää kuvan kyrvästään mutta ei kasvoistaan, joten on hieman vaikea tietää, ketä etsiä.

Tällainen kruisailu on painajaismaista. Aina on vaarana, että törmää johonkin helvetin homofoobikkoon. Tai opiskelijapoiikiin, jotka haluavat päästellä vähän höyryjä baseballmailalla. Tai jurriseen mulkkuun, jolla on kaksitoista lasta ja kaunis, tietämätön vaimo. Lopulta kuitenkin näen jonkun istuvan penkillä leikkipuiston vieressä, ja tunnistan hänet heti yhdeksi niistä jätkeistä, jotka ohitimme tacopaikan kohdalla.

Hän tuntuu säikähtävän nähdessään minut. Hän on noin nelikymppinen. Kun menen lähemmäs, hän ojentaa kouransa käteltäväksi, ja kun käsken häntä relaamaan, hän pyytää minulta anteeksi posket punaisina.

Mietin, miten kännissä hän mahtaa olla.

Tai miten paljon hän joutui keräämään rohkeutta ennen tapaamista.

Mutta annan hänen painaa minut alas.

Hän panee minua penkin päällä. Liikkeemme ovat automaattisia, kuin etenisimme käyttämättömän lihaskuistin johdattamina – mikä tuo mieleeni sellaisen Kain toisteleman ajatuksen, että askelemme voivat olla samantahtiset mutta jokaisella meistä on oma rytmensä, ja vaikka juttu oli niitä hänen typerää viisauksiaan, en ole vielä kukaan unohtanut sitä – ja sitä minä muistelen, kun muukalainen tunkee käden paitani sisään ja kopeloi toisella persettäni hakiessaan oikeaa kulmaa.

Mutta pian toiminta alkaa lässähtää.

Kun kurotan kiinni miehen kyrpään ohjatakseni häntä, hän tarttuu ranteeseeni.

Odotan, hän sanoo. Onko sulla kortsua?

Ei, sanon. Mutta ei se haittaa.

Oikeastiko?

Anna mennä vaan.

Ihan varmastiko?

Oletko sä joku vitun lääkäri?

Odotan, että hän kysyisi vielä viidennentoista kerran, mutta ei hän kysy vaan työntyy hitaasti sisään. Hän alkaa liikutella lanteitaan varovasti. Ja sitten nopeammin. Haen paremman tasapainon puupenkillä, myötäillen vauhdissa mukana ja ajattelen jo seuraavaa panoa, jonka varmasti löydän pian, kunnes ihan yhtäkkiä kuulen kristallinkirkkaasti Kain äänen, mutta yritän heti työntää hänen kasvonsa pois mielestäni, koska tyyppi takanani murisee hiljaa. Kun hän tulee, hytkähdämme molemmat, ja olen vähällä puhjeta nauruun, koska on ihan helvetin huvittavaa ja melkein järkyttävää, että olen joskus luullut, että maailma voisi olla jotain muuta kuin on tai että voisin joskus oikeasti päästä sen oikkujen ulottumattomiin.



Jonkin aikaa sitten Kai kysyi TJ:stä. Asuimme Los Angelesissa. Olin vielä pankissa töissä. Kai työskenteli kääntäjänä, ja hän katsoi minua yhä hämmästellessään kuin ei voisi uskoa onneamme, niin kuin olisi helvetinmoinen ihme, että olimme löytäneet toisemme. Hän vietti mielellään aikaa puistossa muutaman korttelin päässä Silver Laken -asunnostaan, vaikka puisto oli täynnä telttoja ja juoppoja ja sokerideittailijoita, jotka ottivat valokuvia ruusujen alla, eikä tilanne ollut muuttunut muutaman vuoden seurustelumme aikana.

Lopulta lähdin hänen mukaansa.

En aina. Mutta silloin tällöin.

Matkalla puistoon Kai kävi ostamassa limua pienen pienestä japanilaisesta lähikaupasta. Omistajat tunsivat hänet nimeltä. He juttelivat Kansaista, jonne Kai lensi muutaman kuukauden välein työn merkeissä, ja myös ruoasta, kirsikankukista ja mistä milloinkin, eivätkä muut asiakkaat lakanneet ihmettelmästä näkyä: tanakka musta kundi rupattelemassa satavuotiaiden aasialaisten kanssa lumihiutaleiden leijailusta maapallon toisella puolella. Minunkin oli vaikea käsittää sitä.

Mutta sitten liukenimme kaupasta puistoon, missä loikoimme nurmikolla ja kuuntelimme silmät suljettuina pikkulapsia ja liikennettä. Kai sanoi usein, että toista se oli Louisianassa, josta hän oli kotoisin, niin kuin en muka olisi tiennyt.

Sama juttu Houstonissa, sanoin. Siellä on pelkkää betonia ja hiekkaa eikä paljon muuta.

Nyt vähän liioittelet, Kai sanoi.

En kai mä muuten maksaisi maltaita Losissa asumisesta.

Entä se kotiin jäänyt ystävä?

Kuka?

Se ainoa, jonka sä olet maininnut, Kai sanoi.

Hän kaivoi välissämme olevasta muovipussista kirsikkatomaatin ja neppasi sen päin naamaani. Sain tomaatin kiinni suullani. Aurinkolaseihin sonnustautuneet mustat naiset muodostivat joogapiirin vierellämme ja asettuivat lootusasentoon. Silloin tällöin he purskahtivat nauruun, joka kareili ympäri puistoa.

Ei ole mitään kerrottavaa, sanoin. Me ollaan lapsuudenkavereita. TJ:n perheellä oli leipomo. Mä olin siellä töissä lukion loppuun, sitten lähdin ja TJ:stä tuli omituinen. Muutama vuosi myöhemmin sen isä kuoli. Siinä tarina pääpiirteissään.

Mutta voisit kertoa vähän laajemmin, Kai sanoi.

Ehkä voisinkin, minä sanoin. Mutta sellaista se on. Mäkin asuin TJ:n isän kanssa mutten seonnut sen kuolemasta.

Kain silmät liikahtivat. Naiset vierellämme kohottivat kätensä taivasta kohti noustakseen soturiasanaan.

Kiitos, sanoin.

Mistä, Kai kysyi.

Kun et sanonut, ettei TJ varsinaisesti ollut perhettä.

Älä ole hölmö, Kai sanoi. Mitä se puuhaa nykyään?

Ei mitään, sanoin. Jumittaa leipomossa. Tapailee kaappihomoja.

Hei, Kai sanoi ja kohottautui istumaan. Ei ulostulolle ole mitään aikataulua. Ei ole vain yhtä tapaa olla homo.

Ei niin. Mutta TJ:n kohdalla kyse on muusta.

Mistä?

Kai haukkasi taas leipää. Naiset vieressämme palasivat asenoistaan, päästivät ilman keuhkoistaan ja istuivat takaisin matoilleen. Minä mietin Kain kysymystä, mutta en keksinyt siihen vastausta.

Tai sanotaanko että kaikki, mikä TJ:n tilanteesta tuli mieleeni, tuntui helvetin vaikeasti selitettävältä.

Sitten Kai heitti minua taas tomaatilla. Tällä kertaa se osui silmääni.

Vitun jätkä, sanoin.

Maa kutsuu, Kai sanoi.

Mä yritän ajatella.

Oi, söpöä. Sääditkö sä koskaan TJ:n kanssa?

Lopeta.

Sehän olisi vain luonnollista! Te olitte teinejä!

Kun Kai nauroi, sujautin sormeni hänen bokseriensa vyötärönauhan alle. Hän työnsi rintaani kämmenellään. Se riitti herättämään muutaman naapurimme huomion: he tuijottivat meitä hetken ennen kuin kääntyivät takaisin piiriinsä.

Oli miten oli, sanoin, meidän yhteys vain katkesi. Piste.

Mutta sä rakastit TJ:tä, Kai sanoi.

Sanoinko niin?

Ei sun tarvinnut, Kai sanoi. Se näkyy sun naamasta.

Vai niin.

Yeah, babe. Tuo on rakkautta.

Ja sitten Kai katsoi kieroon, pisti kielen ulos suustaan ja pudisti päätään.

Minun oli tarkoitus kysyä Kailta, mitä hän oli nähnyt minussa.

Miltä rakkaus hänestä näytti.

Kysymys oli helvetin tyhmä, enkä saanut koskaan kysyttyä sitä.

Ja sittenhän Kai kuoli.

Mutta välillä juttelen hänen kanssaan vieläkin.

En edelleenkään ymmärrä, miten se on mahdollista.  
Tai miksi niin tapahtuu.

Joskus saan ennakkovaroituksen.

Tunnen vaikka kylmiä väreitä niskassa.

Mutta yleensä Kai vain ilmestyy.

Kun olen suihkussa tai kusella tai nukahtamaisillani, niin puf,  
yhtäkkiä Kai istuu jumalauta jalat ristissä suoraan nenäni edessä.



Niin tapahtui viimeksi muutama viikko sitten. Olin yksin sängyssä näpyttelemässä puhelinta. Etsimässä kyrpää. Ja sitten, täysin puun takaa, tuli tunne, että Kai makaa patjalla vieressäni.

Olimme siinä hiljaa kahdestaan. Minä vain hengitin ja Kai makasi kuolleenä paikallaan.

Ja sitten hän röyhtäisi.

Minä sanoin: Vittu.

Kai sanoi: Oi, söpöä. Pitkästä aikaa.

En kysynyt, missä Kai oli ollut.

Tai mitä helvettiä hän teki nyt.

Koska hän oli *siinä*. Yhtä varmasti kuin minä.

Mutta samalla hän oli poissa.

Ja oli *ollut* poissa.

Sinä se et paljon aikaillut, Kai sanoi.

Mun täytyi edetä elämässä, sanoin. Järjestää se uusiksi.

Kuulostaa niin helpolta.

Texasissa on hitaampaa. Siitähän sä tykkäät.

Tykkäsin, Kai sanoi.

Niin, minä sanoin, sori.

Mitä turhia, Kai sanoi. Älä mun takia yritä käyttäytyä.

Sä et ainakaan yrittänyt muuttaa mua.

Miksi olisin? Romanssi on pelkkä ihastus, jos toisella on vaatimuksia.

Mutta täällä ei ole oikein varaa sellaiseen sekoiluun, sanoin.

Missä *täällä*?

Siellä, missä sä et ole, sanoin.

Ihan paskapuhetta, niin kuin hyvin tiedät, Kai sanoi. Sellaista löytää, jos osaa etsiä.